

ÇOCUK YETİŞTİRMEK BAZEN ONUN TÜM İHTİYAÇLARINI KARŞILAMAK DEMEK DEĞİLDİR!

Günümüzde aileler, çevreye olan korkularından dolayı çocuklarını koruma davranışı içine giriyorlar. Çocuklarını bakkala göndermiyor, sokakta arkadaş edinmesine müsaade etmiyor, herkesin güvenilmez olabileceği düşüncesini çocuklarına aşıyorlar. Bu çocuklar büyüdüklerinde ise, kimseyle iletişim kuramayan, sosyalleşemeyen, kendine ve kimseye güvenemeyen, içedönük bireyler haline geliyorlar.

Çocukların iyi ve kötüyü ayırt edebilmesi, iletişimin önemini bilmesi, tanımadığı insanlarla konuşmanın, yardım etmenin ve yardım almanın nasıl bir duygu olduğunu hissetmesi bu konuda ailelere düşen görevlerden yalnızca birkaçı. Çevreyi doğru bir yer haline getiremeyiz, insanların kötü niyetini de yok edemeyiz. Ancak çocuklarımızın yanlış insanla doğru insan ayrımı yapabilmesi için sadece çevreyi ve insanları kötülemek kolay yola kaçmaktır. Çocuklarımız dünyanın aynı zamanda iyi bir yer olabildiğini, iyi insanların da var olduğunu bilerek büyümeliler. Çocuklar, ailelerin gösterdiği şeyleri çevrede uygulayarak ve tecrübe kazanarak hayatı öğrenirler.

Çocuklar ödevlerini ve yetiştirmeleri gereken işleri sadece kendileri yaptıkları zaman, daha iyi organize olabilme ve sorumluluk sahibi olma yeteneklerini kazanırlar. Eğer yapmaları gereken şeyleri onların yerine yapan birileri varsa, bu becerileri kazanmaları ne yazık ki mümkün değil. Çocuklarına ödevlerinin teslim tarihlerini sürekli hatırlatan, kolay bitirmeleri için yardım eden, kimi zaman yorulmasınlar diye onların yerine ödev yapabilen aileler oldukça fazla.

Hayatta her yaşta insanın belirli sorumlulukları vardır. Az ya da çok, bu sorumluluklar hayatı düzene koyabilmeyi ve kendimizi denetleyebilmeyi öğretir. Çocukların görevlerini aileleri üstlenirse, onlar da bu görevleri başkalarına yönlendirmeyi veya kaçmayı öğrenir. Bu yüzden aileler, çocuklarının kolaylıkları görebilmelerine yardımcı olmalı, plan yapabilmeyi öğretmeli, ev içinde ve dışında çocuklarına görevler vermeli, gerektiği kadar destek olmalı ve işin büyük kısmını onlara bırakmalıdırlar. Aksi halde bir yetişkin olduğu halde hala hayattaki amacını bilmeyen, gideceği yolu belirleyemeyen bireyler yetişir.

Çocukların ev işlerinde ailelerine yardımcı olması, ileride kendi başlarının çaresine bakabilmesi açısından gereklidir. Örneğin; çocuklara yemek yaparken ya da ev içi hayatta görevler vermek, hem öğrenmesi hem de kaliteli vakit geçirmesi için iyi bir aktivitedir. Ev içinde üzerlerine düşeni yapmak, dışarıda da kendi ihtiyaçlarının farkında olmayı ve başkalarının ihtiyaçlarına saygı duymayı öğretir.

Çocuklar, büyüdükçe ve sosyal çevreleri genişledikçe daha fazla insanla iletişime geçer. Bununla birlikte, sosyalleşme sürecinde bazı sorunlar yaşayabilir, anlaşmazlıklar içerisinde olabilir. Böyle durumlarda doğru tepki vermek ve çözüm seçenekleri oluşturmak öğretilmeli. Çocuklar üzülmesin ve hayal kırıklığına uğramasın diye onların sorunlarını çözmek doğru bir davranış değildir. Tam tersi hayal kırıklığına uğrayarak ders çıkarmalı ve sonraki ilişkilerine de bundan pay biçmelidir. Örneğin; en yakın arkadaşıyla tartışan ve bir daha asla konuşmayacağını dile getiren, yoğun bir üzüntü halinde olan çocuğun ailesi; onun daha fazla üzülmemesi için araya girip arkadaşıyla veya onun da ailesiyle iletişime geçerse büyük bir hata yapmış olur. Olayı dinleyip tarafsız bir şekilde çocuğa anlatmak ve göremediği şeyler varsa görmesine yardımcı olmak yeterli olacaktır.

Hayatın her döneminde kişinin yaşamını zorlaştıran kişiler ya da olaylar olabilir. Günümüzde ise çocukların en sık karşılaştığı zorluklar okul yaşantılarıyla ya da arkadaş ilişkileriyle ilgili olabiliyor. Derslerin yoğunluğu, ödevler ve iş yükü, öğretmenlerle yaşanan problemler veya çatışmalar, öğrenciler arası rekabet gibi sorunlar çocukları bazen yıpratabiliyor. Anne babaların sık sık düştüğü hatalardan birisi, çocuklarına gerektiği kadar sorumluluk vermemekle birlikte, sahip oldukları iş yükünü azaltmaları. Örneğin; ödevlerine yardım etmek, karşılaştıkları zor bir durumu ortadan kaldırmak, okulda bir sorun yaşandığında gidip sorunları onun adına çözmek gibi. Çocuklara bu şekilde yaklaşıldığı zaman, onlar da büyüdüklerinde hayatta karşılaştıkları her zorlukta birilerinden yardım almaya ihtiyaç duyabilirler, hayatta her şeyin onların istediği gibi yürümesi gerektiği fikrine kapılabilirler. Hiç kimse, hiçbir anne baba, çocukları için hayattaki tüm zorluklara engel olamaz, bu mümkün değil. Bu yüzden bu aşamaları onların hayata atılmaları için tecrübe olarak görmeli, güçlüklerle biraz olsun baş başa bırakmalı, gerektiği kadar destek olmalı ve sorunlarına çözüm yolları aramasına rehberlik etmeleri gerek.

Aileler çocuklarının rahat etmesi için ve sosyal hayatlarında zorluk yaşamaması için onlara istedikleri her şeyi verirler. Böylece de istediklerini kolayca elde edebilen çocuklar, sahip olduklarının kıymetini bilmeden daha fazlasını isterler. Bir yetişkin

olduklarında ise çalışmanın ve para kazanmanın ne kadar önemli ve gerekli bir şey olduğunun bilincine varamazlar. Ailelerini, istedikleri her şeye sahip olmalarını sağlayan bir araç olarak görürler. Örneğin; çocuk kendisine ayrılan harçlığı çok da gerekli olmayan şeylere harcadıysa ve ailesinden yeniden para istiyorsa, bir sonraki harçlığa kadar elindekiyle idare etmesi gerektiği öğretilmiş olmalıdır. Çocuğun ihtiyaçları gereği kadar karşılandığı zaman ise, bir şeyi elde etmenin kolay olmadığını öğrenirler. Hayal ettikleri şeylere sahip olabilmek için gerçekten istekli ve çabalayan bireyler olarak yetişirler.

Risk almak, hayatı deneyimleyerek öğrenmeyi, pasif bir bekleyiş yerine aktif olabilmeyi sağlar. Aynı zamanda düştüğü yerden kalkabilme yeteneğine sahip olabilmek için önce düşmek ve sonrasında da kalkabilmek, yeniden hayata tutunmak önemli. Akılcı riskler almak, anlamsız cesaret gösterilerinden uzak kendini korumayı başararak bazen kaybetmeyi öğrenmek ve kaybetme duyguyla başa çıkmak gerek. Ancak aileler çocuklarının düşmemeleri için ellerinden geleni yapmakla kalmıyor, düştüklerinde de onların zarar görmemesi için tüm şartları iyileştiriyorlar. Hâlbuki başarı, düştüğü yerden kalkarak, gerekirse tekrar düşerek ve yeniden kalkarak sahip olunabilecek bir kavramdır. Hiç kimse gayret göstermeden ve kaybetmeden başarıya ulaşamaz. Anne babalar aslında iyi bir şey yaptıklarını ve çocuklarının yanlarında olduklarını düşünse de, onların başarılı olabilmeye ve hayallerini gerçekleştirebilme ihtimallerini düşürüyorlar.

Şimdi anne babaların kendilerini sorgulama zamanı: Genç erişkin bir birey, bu yeteneklerden birinde bile sorun yaşıyorsa, yaşamını elinden gelen en iyi şekilde kurabilmesi ve sürdürebilmesi konusunda da sorunlar yaşayabilir. Çocuk eğitiminde yetişkin tutumlarının ne kadar büyük bir öneme sahip olduğu umarım daha fazla anlaşılır olur.

Çocuk yetiştirmek bir çocuğun tüm ihtiyaçlarını karşılamak demek değil, bazen tüm ihtiyaçlarını karşılamayıp, onun kendi ihtiyaçlarını karşılamasına fırsat vermek demektir.

ÖZEL BİLGE ATABEY KOLEJİ

PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK SERVİSİ